

Františkovo slovo

č.238

- Papež František: Neklerikalizujte laiky a otvírejte prostor ženám**
- Papež: Chudý, který ode mě žádá lásku, přivádí mě rovnou k Bohu**
- Petrův nástupce o úděsném a ubezpečujícím Ježíšově proroctví**
- Papež: Náboženství nejsou uzavřenými systémy**
- i Svatý otec: Každé setkání může být událostí, jež změní život**
- Kardinál Duka k otázce církevního školství**

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Papež František: Neklerikalizujte laiky a otvírejte prostor ženám

Vatikán. Nejste sociální ani církevní inženýři, kteří plánují strategie aplikovatelné na celém světě, řekl papež v promluvě k plenárnímu shromáždění vatikánského **Úřadu pro laiky, rodinu a život**. Tato instituce založená v létě 2015 vznikla fúzí někdejších Papežských rad pro rodinu a pro laiky. Podle statut úzce spolupracuje také s Papežskou akademií pro života a s Papežským institutem Jana Pavla II.

Cítit s církví, usilovat o svornost a hledět na svět bratrským pohledem – v těchto čtyřech doporučeních shrnul papež František základní postoje, které – jak řekl – mají inspirovat práci členů a poradců Úřadu pro laiky rodinu a život. Ve službě univerzální církvi se mají členové tohoto mladého orgánu Svatého stolce snažit “vycházet ze sebe a vstupovat do nové perspektivy, jež může některým připadat nezvyklá,” řekl papež.

"Především jde o přechod od lokální k univerzální perspektivě. Církev se neztotožňuje s mojí domovskou diecézí, církevním hnutím, k němuž náležím, nebo s teologickou školou či duchovní tradicí, v níž jsem byl formován. Katolická církev je univerzální a je daleko širší, má širšího ducha, je "velkodušná" ve srovnání s mým individuálním názorem. Cítit se srdcem církve tedy znamená cítit katolicky, univerzálně, s pohledem upřeným k celku církve a světa a nikoli pouze k jedné jeho části."

František žádal po členech Úřadu pro laiky, rodinu a život také úsilí vykročit za své specifické kompetence a vžít se do role církve jako matky. Klást si otázku, jak církev-matka cítí ten či onen problém. Mezi charakteristikami tohoto církevního cítění zdůraznil svornost dětí církve, bez protěžování a zvýhodňování některých. Papež proto kladl na srdce práci pro pozitivní spolupráci mezi laiky kněžími a zasvěcenými, mezi diecézními institucemi a laickými hnutími, mezi mladou a starší generací. Předcházíte “neplodným antagonismům”, zdůrazňoval František.

"Jako každá matka si církev přeje, aby její děti vyrostli k autonomii, tvořivosti a podnikavosti, aby nezůstaly infantilní. Stejně tak všichni věřící laici, děti církve, mají být provázeni v růstu a stát se "dospělými", překonat vzdor a strach a se smělostí a odvahou vyjít navenek, aby dali své talenty do služeb nových misí ve společnosti, kultuře, politice, a postavili se bez obav a komplexů k výzvám, které před nás klade současný svět."

Pravá matka rovněž střeží dějiny a živou tradici rodiny, pokračoval papež František a vybídl členy nového úřadu k zachování všeho dobrého, co učinily obě předchozí papežské rady a k dalšímu rozvíjení této práce. Papež pak obrátil pozornost k tématu plenárního zasedání, jímž je formace laických věřících a posílení jejich identity a misijního poslání ve světě:

"Vy nejste sociální či církevní inženýři, plánující strategie, které by se měly uskutečňovat po celém světě, aby se mezi laiky šířila jakási náboženská ideologie. Jste povoláni přemýšlet a jednat jako "bratři ve víře", s vědomím, že církev se vždy rodí z osobního setkání s živým Bohem a čerpá výživu ze svátostí církve. Veškerá křesťanská formace se vždy musí opírat o tuto základní zkušenost setkání s Bohem a o svátostný život."

Křesťanská formace se tedy nemůže zaměřovat pouze na akce. Její nedílnou součástí je modlitební život, nebojte se tedy svěřovat doprovázení v duchovním životě jiným laikům, podotkl papež. Jak dále zopakoval, na prvním místě nejde o rozvíjení struktur a programů, nýbrž o rozvíjení vědomí, že laici jsou Kristovými svědky ve všech prostředích a situacích. František vybídl také k pozornosti k okrajovým skupinám laiků, ať už k těm, kdo jsou na odlehlých místech a nemají přístup k formaci, žijí jako malé ostrůvky uprostřed jiných kultur nebo žijí pouze z lidové zbožnosti či modlitby v rodině. Na závěr varoval před klerikalizací

laiků, totiž před pokušením odbíhat od laických povinností a příliš rychle usilovat o funkce u oltáře:

"Vidím tento jev také u jáhnů. Stanou se trvalými jáhny a místo toho, aby byli strážci služby v diecézi, ihned pohlízejí k oltáři a nakonec jsou z nich "nedošlí kněží", kněží na půl cesty. Proto radím biskupům: "Oddalte jáhny od oltáře", ať jdou sloužit. Mají být strážci služby a nikoli ministranty první kategorie či kněžími druhé kategorie."

Na závěr pak papež poukázal k zastoupení žen v Úřadu pro laiky, rodinu a život, který má dvě podsekretářky. Vybídl k dalšímu zapojování žen do služby, ale také k jejich obsazování na vedoucí místa. Prozradil dokonce, že při zvažování kandidátů na místo prefekta Ekonomického sekretariátu, fugurovala na seznamu dvě ženská jména. Vedle žádoucího postupování zodpovědných míst v církvi ženám však František vyzdvihl ještě další roli ženy v církevní struktuře, roli, která neulpívá na funkcích, je *přesažná*. "Musíme ještě pracovat na smyslu této "přesažnosti", protože žena je obrazem církve-matky", zdůraznil papež.

17.11.2019

Papež: Chudý, který ode mě žádá lásku, přivádí mě rovnou k Bohu

Vatikán. Ve Svatopetrské bazilice dnes dopoledne římský biskup sloužil mši svatou u příležitosti neliturgické připomínky tzv. Světového dne chudých, který před třemi roky sám zavedl a stanovil na předposlední neděli liturgického roku.

Bohoslužby se přednostně účastnila různá dobrovolnická sdružení, poskytující péči těm nejnuznějším obyvatelům Říma, samozřejmě společně s nimi. Po mši byl jako obvykle v tento den připraven společný oběd s papežem pro 1500 lidí ve vatikánské aule Pavla VI.

Papež František ve svojí homilii komentoval dnešní evangelium (Lk 21,5-19) o zkáze Jeruzaléma a konci světa v perspektivě zmíněné dnešní připomínky. Zaměřil se přitom na Ježíšovo varování před dvojím pokušením, které se pojí ke konci světa, totiž k unáhlenosti a k sobectví. Svoji homilii pak zakončil:

„Chudí nám připomínají, že máme evangelium prožívat jako žebráci před Bohem. Přítomnost chudých nás uvádí do ovzduší evangelia, kde jsou blahoslavení chudí v duchu (srov. Mt 5,3), takže namísto toho, aby nám vadili, když klepou na naše dveře, můžeme jejich volání přijmout jako pomoc k vyjití ze svého já, a to se stejnou láskou, jakou k nim chová Bůh. Jak by bylo krásné, kdyby chudí měli v našem srdci takové místo, jaké mají v Božím srdci! Když jsme s chudými, sloužíme jim a osvojujeme si Ježíšovo cítění, chápeme co zůstává a co pomíjí.

Mezi mnoha předposledními věcmi, které pomíjejí, nám chce dnes Pán připomenout tu poslední, která zůstává navždy. Je to láska, protože »Bůh je láska« (1 Jan 4,8), a chudý, který ode mne žádá lásku, mne přivádí rovnou k Němu. Chudí nám usnadňují přístup do nebe, a proto v nich smysl Božího lidu pro víru vidí dveřníky nebe. Již nyní jsou naším pokladem, pokladem církve. Otevírají nám totiž bohatství, které nikdy nezestárne, ve kterém se snoubí země a nebe a pro které opravdu stojí za to žít, totiž lásku."

Petrův nástupce o úděsném a ubezpečujícím Ježíšově proroctví

Vatikán. Po dopolední bohoslužbě v bazilice sv. Petra se papež odebral do třetího patra Apoštolského paláce, odkud jako každou neděli před polední mariánskou modlitbou Anděl Páně oslovil přítomné věřící, jichž se na Svatopetrském náměstí sešlo navzdory dešti přibližně 10 tisíc. Ve své promluvě komentoval stejně jako dopoledne evangelium ze 33. neděle liturgického mezidobí, avšak nikoli v perspektivě křesťanského vztahu k chudým, a zakončil ji slovy:

„Pán nás volá ke spolupráci na tvorbě dějin, abychom se spolu s Ním stali tvůrci pokoje a svědky naděje v budoucí spásu a vzkříšení. Víra nám umožňuje putovat občas křivolakými cestami s Ježíšem v jistotě, že síla Jeho Ducha přemáhá síly zla a podrobuje moci Boží lásky. Láska je svrchovaná a mocnější, protože je Bohem: Bůh je láska. Příkladem toho jsou křesťanští mučedníci, kteří existují i v naší době, je jich více než bylo v počátcích a navzdory pronásledování jsou to muži a ženy pokoje. Předávají nám odkaz, který je třeba střežit a napodobovat, totiž evangelium lásky a milosrdenství. Toto je nejcennější poklad, který nám byl dán, a nejúčinnější svědectví, které můžeme vydat svým současníkům, když odpovídáme na nenávisť láskou a na urážku odpuštěním. I v každodenním životě, když se nám dostává příkoří, cítíme bolest, ale je nezbytné ze srdce odpustit. Když cítíme, že jsme nenáviděni, modleme se s láskou za toho, kdo nás nenávidí.

Kéž Panna Maria svojí mateřskou přímlovou podporuje naše každodenní putování víry v následování Pána, který řídí dějiny.“

18.11.2019

Papež: Náboženství nejsou uzavřenými systémy

Vatikán. V Klementinském sále apoštolského paláce přijal papež František šedesát účastníků mezináboženského setkání »Lidské bratrství za světový mír a společné soužití«, pořádaného pod patronátem Argentinského velvyslanectví při Svatém stolci ve spolupráci s Papežskou radou pro mezináboženský dialog.

Papež vyjádřil potěšení, že se obsah Dokumentu o lidském bratrství podepsaného letos v únoru v Abú Dhabí šíří také v Americe:

„Jak jsem řekl během Světové konference o lidském bratrství: Neexistuje žádná alternativa, buď budeme budovat budoucnost společně, nebo nebude žádná budoucnost. Zejména náboženství se nemohou vzdát naléhavého úkolu budování mostů mezi lidmi a kulturami“. Přišel čas, v němž »se náboženství mají aktivněji, s odvahou a směrností, bez falešného oportunismu nasazovat v pomoci lidské rodině, aby dozrála schopnost smíření, víze naděje a konkrétní cesty míru«. Naše náboženské tradice jsou nezbytným zdrojem inspirace pro podporu kultury setkání. Zásadní je mezináboženská spolupráce, založená na podpoře upřímného a uctivého dialogu, směřující beze zmatku k jednotě a zachovávající identitu zúčastněných. Musí to však být jednota, přesahující pouhý politický pakt.“

Svět pozorně sleduje postoje věřících lidí k našemu společnému domu a k lidským právům, zdůraznil dále papež v promluvě k účastníkům mezináboženského setkání. Jak dodal, od věřících se očekává také spolupráce s lidmi, kteří nevyznávají žádné náboženství v boji proti pohromám dopadajícím na dnešní svět, od válek a hladu přes korupci a mravní úpadek až po krizi v rodinách, hospodářství a především nedostatek naděje.

„Cílem dokumentu (z Abú Dhabí) je »přijetí kultury dialogu jako cesty, spolupráce jako stylu, vzájemného poznání jako metody a kritéria.« Od nynějška lze tvrdit, že náboženství nejsou uzavřené systémy, které by se nemohly změnit, ačkoli mají vlastní identitu. A to je základní věc: o identitě se nevyjednává, protože pokud vyjednáváte o identitě není to již dialog, nýbrž podrobování. [Náboženství] jsou na cestě se svojí vlastní identitou.“

Papež dále poznamenal, že lidské bratrství je složitá věc, k níž je nutné přistupovat s jemností. Odtud pak vyvstávají otázky, jak prakticky podporovat autentické bratrství, jak vytvářet jedinou lidskou rodinu, v níž o sebe navzájem pečujeme nebo jak zajistit, aby náboženství nerozdělovala, nýbrž zprostředkovávala bratrství.

„V nejistotě dnešního světa není dialog mezi náboženstvími známkou slabosti. Důvod své existence totiž zakládá v dialogu Boha s lidstvem. Jde o změnu historických postojů,“ řekl papež a jako příklad zmínil pasáž z Písně o Rolandovi, kde byli muslimové postaveni před volbu křest nebo meč:

„Byla to mentalita, kterou dnes již nemůžeme akceptovat, ani chápat, je to věc, která již nemůže fungovat. Hlídejte si skupiny integralistů, každý ty své,“ zdůraznil František v promluvě k účastníkům mezináboženského setkání, pořádaného Argentinským velvyslanectvím při Svatém stolci.

Svatý otec: Každé setkání může být událostí, jež změní život

Vatikán. V aule Pavla VI. přijal papež František 7 tisíc členů tzv. Farních buněk evangelizace, mezinárodního hnutí, které si připomíná 30. výročí svého vzniku. Tato organizace (**Cellule Parrocchiali di Evangelizzazione**) vznikla z podnětu, který se objevil v roce 1987 v USA, vzápětí se rozvinul Itálii a spočíval v zavedení stálé eucharistické adorace do farnosti. Právní subjektivitu mezinárodního rozsahu dostaly Farní buňky evangelizace před čtyřmi roky dekretem Papežské rady pro laiky. Zakladatele, otce Piergiorgio Periniho, který letos oslavil 65. výročí svého kněžství a byl na audienci přítomen, pozdravil papež František hned v úvodu svojí promluvy, v níž komentoval Ježíšova slova z Janova evangelia (15,16): »Určil jsem vás k tomu, abyste šli a přinášeli užitek a váš užitek byl trvalý«.

„Užitek vašeho nasazení odráží množící se buňky, které jsou dnes ve všech částech světa. Nikdy se nepřestávejte ubírat cestami, na které vás posílá Duch Vzkříšeného Pána. Nenechte se zabrzdit strachem z novot a nezpomalujte svůj krok, objeví-li se těžkosti, jež jsou při hlásání evangelia nevyhnutelné. Jste-li učedníky i misionáři zároveň, nemůžete nikdy přijít o nadšení! V únavě ať je vám oporou modlitba k Duchu svatému - Utěšiteli, a ve slabosti vnímejte sílu komunity, která nedopustí, abyste byli ponecháni sami sobě.“

V našich farnostech, pokračoval papež, bývá mnoho aktivit, které však neovlivňují život lidí do hloubky. Také vám je proto svěřen úkol oživovat naše farní společenství především v této době.

„Nezapomeňte, že pokaždé, když někoho potkáte, jde o opravdovou událost, která může měnit život lidí. A to není proselytismus, nýbrž vydávání svědectví. Vždycky tomu tak bylo. [...] když je setkání plodem křesťanské lásky, mění život, protože se hluboce dotýká srdce lidí. Kéž je vaše hlásání svědectvím o milosrdenství, které ozřejmuje, že jakákoli pozornost věnovaná těm nejmenším, je prokazována Ježíši, který se s nimi ztotožňuje (Mt 25,4).“

Řekl mimo jiné papež František členům hnutí Farních buněk evangelizace.

20.11.2019

Kardinál Duka k otázce církevního školství

Budoucnost církevního školství po dořešení částečných restitucí církevního majetku je jednou z otázek, které zaměstnávají nejednoho rodiče. V České republice jsou totiž církevní školy dotované státem a je zřejmé, že zrušení dotací by značně zúžilo jejich dostupnost. A protože otázka výchovy a vzdělání dětí patří ke každodenním starostem katolických laiků, zeptali jsme se na problematiku podpory katolického školství pražského arcibiskupa kardinála Dominika Duky:

Myslím, že nejde pouze o otázku podpory katolického školství. Jedna z takových řekněme „černých děr“ je nedostatečná odvaha – a někdy i kompetence – vstoupit vůbec do škol. Protože bez katecheze, která je přítomná ve školách, která neoslovuje jenom žáky, ale svou přítomností oslovuje také učitele, se nám nezmění prostředí a neodbouráme předsudky. A

v této věci je v nejtěžší situaci hlavní město, protože v Praze byla výuka náboženství na školách zlikvidována prakticky mezi léty 1953-56. Přesto mohu říci, že se nám určité kroky podařily.

Pokud jde o podporu církevního školství, vzniká možná trochu klamný obraz, protože částečná restituce, částečné odškodnění, je vlastně míněno pro odstranění státního příspěvku, který pokrýval platy duchovních a zaměstnanců církve a částečně provoz. A tedy pro vlastní církevní školství musíme hledat jiné zdroje. Hlavní zdroj spočívá ve faktu, že na základě dohody mezi církví a státem dvě třetiny původně církevního majetku zůstalo v rukou státu a v konečném řešení získal stát víc než církev, protože hodnota budov a parcel v městských centrech je větší než tržní cena polí, lesů a luk. Na druhé straně si myslím, že je potřeba určité odvahy jít a hájit církevní školství tam, kde je. V Západní Evropě se zcela jistě zápasí s určitými revitalizovanými laicistickými modely. Spravedlnost v této věci není: například když máme školu, která vychovává vrcholové sportovce, tak ať jsem sportovec či nejsem, přispívám na ni jako daňový poplatník. Mělo by tedy existovat právo jednotlivých náboženských skupin, aby v této věci nebyly diskriminovány.

My jsme se však dostali do situace, jak o tom mluví také papež František, kdy liberální demokracie selhala a není schopná řešit tyto problémy. Protože není ani liberální a není ani demokratická; podstatou demokracie je způsob, jakým se lidé podílejí na řízení země. Takže, jak říká papež, ta přídavná jména bychom neměli vůbec používat. Tak jako není křesťanská matematika a křesťanský český jazyk, tak není ani křesťanská, ani liberální, ani socialistická demokracie. Demokracie je jedna. Jisté skupiny samozřejmě vkládají k této ideji jisté doplňkové pohledy, které se mohou časem měnit. Ale jestliže si uvědomíme, že křesťané a zejména katoličtí křesťané jsou doposud v Evropě největší skupinou, tak ze strany správy bychom měli očekávat, že bude zachována základní spravedlnost. Protože demokracie, která by existovala bez minimální spravedlnosti, nemůže být demokracií.

Řekl kardinál Duka pro Vatikánský rozhlas na okraj rozhovoru u příležitosti národní pouti do Říma.